

Thuis in het Verpleeghuis
Waardigheid en trots op elke locatie

Montessori-methodiek helpt mantelzorgers omgaan met familielid met dementie

Mensen met dementie kunnen onbegrepen gedrag vertonen. Hoe ga je daarmee om? Bij Argos Zorggroep passen mantelzorgers de Montessori-methodiek toe. Mantelzorger Evelien Peters: 'Mijn moeder had een vrolijk halfuur en ik ging blij naar huis.'

Montessori-methodiek

Argos Zorggroep wil mantelzorgers tools in handen geven om op een andere manier contact te hebben met hun naaste met dementie. Ook als onbegrepen gedrag dat contact bemoeilijkt. 'Door dementie verandert de omgang met een familielid', legt Eva van der Ploeg, senior wetenschappelijk medewerker bij Argos Zorggroep, uit. 'Mantelzorgers kunnen vaak niet meer doen wat ze gewend waren. Met de Montessori-methodiek leren we mantelzorgers een nieuwe manier van omgaan met hun familielid.' Eva nam de methodiek mee uit Australië, waar ze 4 jaar onderzoek deed naar ouderen met dementie. Argos Zorggroep is – voor zover zij weet – de eerste in Nederland die de methodiek toepast. De organisatie biedt zorg, behandeling en gezelligheid aan ouderen in Schiedam, Vlaardingen, Maassluis, Spijkenisse, Hoogvliet, Poortugaal en Rhon, thuis of in een van de huizen.

Montessori-methodiek voor familieleden van ouderen met dementie

De Montessori-methodiek bestaat uit een lijst principes of richtlijnen voor het omgaan met iemand met dementie. Voorbeelden van principes zijn: duidelijke en concrete keuzes bieden, non-verbale hints gebruiken, de snelheid van praten en bewegen aanpassen, oogcontact maken of een taak in kleine, overzichtelijke stapjes breken. Eva van der Ploeg heeft deze principes samengevat in 3 pijlers: *participatie*, *aandacht* en *waardering*.

Mo-Dem

Met bovenstaande principes en pijlers in het achterhoofd onderneemt de mantelzorger gerichte activiteiten met zijn of haar familielid. Deze activiteiten zijn afgestemd op de interesses en capaciteiten van het familielid. Montessori is van oorsprong een lesmethode voor kinderen, ontwikkeld door de Italiaanse arts Maria Montessori. De Amerikaanse psycholoog Cameron Camp bewerkte de methode voor ouderen met een cognitieve uitdaging, waarbij hij onder andere de kinderlijke elementen verwijderde. In Australië is de methodiek inmiddels landelijk geïmplementeerd en passen duizenden mantelzorgers de principes toe. Om de associatie met de lesmethode te voorkomen gebruikt Argos Zorggroep de naam Mo-Dem: Montessori-methodiek voor familieleden van ouderen met dementie.

Momenten van rust

In Australië, en nu ook bij Argos Zorggroep, wordt de methodiek vooral ingezet bij onbegrepen gedrag. 'Denk aan dwalen of agressief of ontremd gedrag', legt Eva uit. 'Door een activiteit te kiezen die de persoon met dementie leuk vindt en deze met aandacht samen te doen, leidt je hem of haar eigenlijk af. Ze vergeten dat ze aan het dwalen of roepen waren. Zo helpt Mo-Dem momenten van rust te creëren, het onbegrepen gedrag vindt even niet plaats. En er is een moment van prettig contact.' Eva paste de methodiek aan de Nederlandse standaarden aan. 'Australiërs zijn een ander volk, Nederlanders zijn bijvoorbeeld wat mondiger.' Samen met opleider Greet Eijgenraam van de Argos Academy trainde ze vervolgens 4 gedragsconsulenten in het werken met Mo-Dem.

Mo-Dem helpt momenten van rust te creëren, waardoor onbegrepen gedrag even niet plaatsvindt

- Eva van der Ploeg - Senior wetenschappelijk medewerker Argos Zorggroep

[click to tweet](#)

Tas met activiteiten

De gedragsconsulenten op hun beurt schoolden ieder een aantal mantelzorgers, individueel, een-op-een, 2 uur lang. 'Dat was intensief, maar ook heel mooi', vertelt gedragsconsulent Jolanda Nederlof. 'Na de theorie

ben ik met elke mantelzorger gaan brainstormen: welke dingen vindt jouw familielid waarschijnlijk leuk om te doen. We gingen terug naar de hobby's van vroeger en zochten daar een activiteit bij. Zo heeft elke mantelzorger een tas gemaakt met 10 activiteiten om met hun familielid te doen.' Nu zijn de mantelzorgers aan zet: ze gaan de Mo-Dem-activiteiten proberen. 'Daarna volgt een tweede een-op-een-sessie, om te kijken hoe het ging en of er nog ondersteuning nodig is. Zo nodig kijken we een keer mee bij een activiteit.'

Stoofpeertjes koken

Evelien Peters is mantelzorger van haar moeder. 'Die brainstorm was erg leuk. We gingen helemaal op in de belangstellingssfeer van mijn moeder. Ze hield van de tuin, kleding, de krant, topografie, koken en ze speelde graag bridge. Daar volgden een aantal concrete activiteiten uit, zoals stoofpeertjes koken, samen bladeren in de Grote Bosatlas, een kaartspel doen.' De eerste goede ervaring heeft Evelien al binnen. 'Ik ben met mijn moeder foto's gaan kijken. Ik had 2 albums meegenomen, 1 uit de periode in Indië, toen mijn broertje en ik nog heel jong waren, en 1 van toen we net terug in Nederland waren. Beide albums heb ik voor haar neergelegd, zodat ze zelf kon kiezen. Ze koos het Indië-album en er kwamen zoveel herinneringen boven, net alsof er allemaal luikjes opengingen, heel bijzonder! Mijn moeder had een vrolijk halfuur en ik ging blij naar huis.'

Stofjes voelen

Aad Monster, mantelzorger van zijn vrouw, worstelt nog met het vinden van de juiste activiteiten. 'Ik kan niet meer communiceren met mijn vrouw. Ze praat wel, maar onverstaanbaar. Dat vind ik lastig. En de dingen waar ze vroeger erg van hield, zoals schilderen en puzzelen en lezen, kan ze echt niet meer.' Gedragsconsulent Anja Gokke legt uit dat ze daarom met Aad zoekt naar manieren om meerdere zintuigen van zijn vrouw te prikkelen: 'Denk aan stofjes voelen – dat gaat een vriendin van mevrouw binnenkort proberen – en schilderijen aanraken.'

Helpen met eten

Met het kijken van foto's heeft Aad wisselende ervaringen. 'Toen mijn vrouw hier net was, had ik een fotoboek gemaakt, van ons hele leven samen. Daar hebben we maar 1 keer naar gekeken. Het was veel te confronterend, ze raakte helemaal van streek. Toch heb ik in het kader van Mo-Dem laatst foto's van onze vakanties in de Cotswolds in Engeland meegenomen. Toen sprak ze tot 2 keer toe de plaatsnaam Chipping Norton volledig verstaanbaar uit. Dat deed me heel veel.' Fijne contactmomenten voor Aad zijn de 2 keer per week dat hij zijn vrouw helpt met eten. 'Dat kan ze niet zelf. Ik zit dan een halfuur bij haar en dat is heel prettig.' Eva vindt het een mooi Mo-Dem-voorbeeld: 'Waarschijnlijk beweegt u tijdens het eten net wat langzamer dan in een andere situatie. Dat past helemaal bij de principes van Mo-Dem.'

In de thuissituatie

Eva benadrukt dat het kan gebeuren dat de activiteiten – zelfs als je ze goed voorbereidt – toch niet aanslaan. ‘De kunst is voortdurend op zoek te gaan naar wat wel lukt, naar de mogelijkheden van nu’, voegt Anja toe. Bijzonder vinden Anja en Jolanda het dat ze nu niet – zoals gewoonlijk – met medewerkers werken, maar met mantelzorgers. En ze zien gelijk andere mogelijkheden. ‘Het zou zo mooi zijn als we Mo-Dem al eerder, in de thuissituatie, kunnen inzetten.’ Aad en Evelien zijn het daar volledig mee eens. ‘Daar zouden we heel veel aan hebben gehad.’

Zorgmedewerkers en vrijwilligers

Eva denkt dat het ook een optie is dat zorgmedewerkers zich de methodiek eigen maken. ‘Hun reactie is vaak dat ze er geen tijd voor hebben, wat begrijpelijk is, hoewel de methodiek op termijn juist tijd op kan leveren. Ik hoop dat het enthousiasme van de gedragsconsulenten en mantelzorgers een opening biedt. Zeker als ze ook verandering in het gedrag van de familieleden zien.’ En voor ouderen die weinig bezoek krijgen, kunnen wellicht vrijwilligers geschoold worden. Evelien oppert dat zij en de andere mantelzorgers die nu getraind zijn daarin een rol kunnen spelen. Want ze voelt zich gesteund door de methodiek. ‘Ik ga best wel eens met lood in mijn schoenen naar mijn moeder toe. Mo-Dem helpt mij om ook in die situaties een contactmoment te zoeken en te vinden.’

Interview door Ingrid Brons

Meer weten

- Argos Zorggroep neemt deel aan Waardigheid en trots. [Bekijk de deelnemerspagina](#)
- A-DEM: Anders omgaan met DEMentie [geeft inzicht in de Montessori-methodiek](#)
- Woensdag 8 juni 2016 organiseerde Argos Zorggroep het [wetenschapssymposium ‘Onbegrepen gedrag in beeld’](#)

Argos Zorggroep gebruikt de ervaringen die de mantelzorgers opdoen met de Montessori-methodiek voor verder onderzoek. De mantelzorgers houden 14 weken bij welke Mo-Dem-activiteiten ze hebben gedaan, hoe lang, hoe vaak en hoe het ging. Focusgroepen – met de mantelzorgers met hun gedragsconsulent en met de gedragsconsulenten – vullen de dagboekjes aan. Daarnaast vinden metingen plaats naar het welzijn van de mantelzorgers en de familieleden. Zo bekijkt Argos Zorggroep zowel het proces als het effect van het invoeren van Mo-Dem.

---

tags:

[Argos Zorggroep](#) (19), [Dementie](#) (247)

thema:

Mantelzorg, cliënt, professional (263)